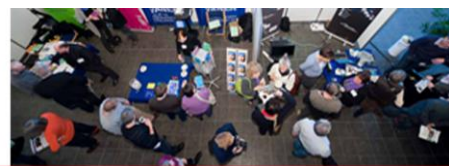

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

FoU-konference 2012
- for 10. gang

**Ministeriet for Børn og Undervisnings
FoU-konference
i DGI-byen i København**

6.-7. februar 2012

Program og workshopbeskrivelser

Ministeriet for Børn og Undervisning, december 2011

FoU-konferencen 2012

I dagene den 6. og 7. februar 2012 inviterer Ministeriet for Børn og Undervisning til den årlige FoU-konference i DGI-byen, København.

Det overordnede tema for konferencen er ”Nyttiggørelse af FoU-resultater” – med fokus på, hvordan resultaterne af forsøgs- og udviklingsprojekterne kan sætte sig spor i skolernes praksis.

Konferencen er fortrinsvis for repræsentanter fra institutioner, der udbyder erhvervsuddannelser, produktionsskoler, professionshøjskoler, uddannelsesforskere, faglige udvalg og øvrige interessenter.

FoU-konferencen er brugerbetalt – se nærmere under praktiske oplysninger (side 6).
Al tilmelding foregår elektronisk via adressen:
<http://fou.registrering.nu>

Konferencen er den 10. i rækken, og det skal fejres! Børne- og undervisningsminister Christine Antorini åbner konferencen, uddrag af 10 års FoU-dokumentation vises på en udstilling, og om aftenen markeres jubilæet på festlig vis.

I løbet af de to konferencedage er der både plenumoplæg og workshoper. I dette program kan du se, hvem oplægsholderne er og en beskrivelse af hver enkelt workshop. Programmet findes også på Ministeriet for Børn og Undervisnings hjemmeside: www.uvm.dk/fou. På den side kan du også se konferenceavisen og andre materialer fra FoU-konferencen 2011.

Deltagerne vil ved ankomsten til konferencen få udleveret et særligt, trykt konferencehæfte med oversigter over blandt andet det endelige program, rækken af workshoper, samtlige oplægsholdere med kontaktoplysninger og andet relevant indhold.

Under konferencen optages filmsekvenser med interviews af konferencedeltagere og oplægsholdere. Derudover vil der også blive optaget filmsekvenser fra plenum og udvalgte workshoper. Disse film vil umiddelbart efter konferencen være tilgængelige på EMU.

Vel mødt på FoU-konferencen 2012.

Vibe Aarkrog
Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
November 2011

Indhold

Forord	2
Praktiske oplysninger	6
Workshopper på 1. dag – den 6. februar kl. 11.10-12.25 (1. runde)	
Workshop 1: Skal elever tilpasses skolen eller omvendt?	7
Workshop 2: Eux – de første erfaringer	8
Workshop 3: Synliggørelse og professionalisering af praktikpladskonsulentens indsats	9
Workshop 4: Egu – sundhed og omsorg: Praksissamarbejde på tværs af institutioner	10
Workshop 5: Kan en ”glad væg” skabe meningsfyldte arbejdsopgaver til skolepraktikelever?	11
Workshop 6: På rejse med nye medier	12
Workshop 7: Etniske minoritetsdrengene – valg og frafald	13
Workshop 8: Læringsmiljø og Pædagogisk analyse (LP) på erhvervsskolerne	14
Workshopper på 1. dag – den 6. februar kl. 13.35-14.50 (2. runde)	
Workshop 9: Merkantile grundforløbsprojekter – kompetencebeskrivelse og læringsmål	15
Workshop 10: Helhedsorienteret undervisning. Fastholdelse af etniske minoritetsunge gennem fokus på det almenfaglige...	16
Workshop 11: Internationale virksomhedsbaserede læringsforløb – hvorfor og hvordan?	17
Workshop 12: Den naturvidenskabelige værktøjskasse	18
Workshop 13: Ambitiøse lærlinge – hvordan får vi dem ind i erhvervsuddannelserne?	19
Workshop 14: Hvad er indsats-teori? Kom og prøv!	20
Workshop 15: Individuelt tilrettelagte erhvervsuddannelser	21
Workshop 16: Skolepraktik – udfordringer og god praksis	22
Workshopper på 2. dag – den 7. februar kl. 10.00-11.15 (3. runde)	
Workshop 17: Hvordan styrkes sammenhængen mellem praktiklæring og skolelæring?	23
Workshop 18: Hvordan fremmes praksisnær innovation hos elever?	24
Workshop 19: Naviger i verden – internationale aktiviteter i grundforløbet	25
Workshop 20: Den afsluttende prøve i grundforløbet – udfordringer og god praksis	26
Workshop 21: Kreativ it – med fokus på elevinddragelse	27
Workshop 22: Fra undervisning til praksis i naturfag	28
Workshop 23: Udvikling og kvalificering af merkantile praktikforløb	28
Workshop 24: Hoved og krop. Erfaringer med indsatser inden for livsstil og undervisningsudvikling	30
Workshop 25: Hvordan kan de stærkeste elever udfordres? Tre forskellige bud	31

Program for FoU-konferencen 2012

Dag 1:	
9.15-10.00	Ankomst og morgenmad
10.00-10.10	Velkomst Vibe Aarkrog, Ministeriet for Børn og Undervisning
10.10-10.25	Forsøgs- og udviklingsprogram i erhvervsuddannelserne – aktuelle udfordringer Børne- og undervisningsminister Christine Antorini
10.25-10.50	Hvordan kan FoU sætte sig spor i erhvervsskolernes praksis? Oplægget vil tage udgangspunkt i et OECD-initiativ, som på erhvervsuddannelsesområdet skulle afdække, hvilke faktorer der har betydning for, at udviklings tiltag bliver systemisk forankret og fører til innovation. Der blev gennemført policy reviews i flere lande, herunder Danmark, Tyskland, Schweiz og Australien. Centerchef Hanne Shapiro, Teknologisk Institut
10.50-11.05	Pause
11.10-12.25	Workshopper – 1. runde
12.30-13.30	Frokost
13.35-14.50	Workshopper – 2. runde
14.50-15.05	Kaffe/kage
15.05-16.15	Kompetente elever – virksomhederne har ordet To virksomhedsrepræsentanter giver deres bud på, hvordan de arbejder med udvikling af deres praktikelevs kompetencer. Hvad skal fremtidens faglærte kunne, hvordan sikres innovative kompetencer og hvordan får vi skoledel og praktikdel i uddannelsesforløbet til at spille endnu bedre sammen? Jørgen Olsen, Education Manager hos JYSK og medlem af Det faglige udvalg for Detailhandelsuddannelser, og Per Vangekjær, malermester, Aage Møller & Søn, oldermann i Københavns Malerlaug og formand for Malerfagets Faglige Fællesudvalg.
16.15-	Netværkstid
18.00	Middag

Dag 2:	
9.00-9.25	Ankomst og kaffe
9.25-9.30	Velkomst Vibe Aarkrog, Ministeriet for Børn og Undervisning
9.30-9.55	Internationale perspektiver på erhvervsuddannelserne Hvad betyder det øgede internationale samarbejde på uddannelsesområdet i dansk sammenhæng: Hvad betyder det for policyudviklingen? Og hvad indebærer det for den konkrete undervisning i erhvervsuddannelserne? Der vil både være fokus på det multilaterale samarbejde – især OECD, EU og Norden – og på nogle af de bilaterale aftaler, der er sat i gang i nyere tid. Forhenværende uddannelsesdirektør i Undervisningsministeriet Roland Svarrer Østerlund
10.00-11.15	Workshopper – 3. runde
11.15-11.30	Pause
11.30-12.35	Den kompetente EUD-elev Om det erhvervspædagogiske møde mellem elever og lærere i grundforløbet for tømrere – set fra elevernes perspektiv. Ph.d.-studerende Arnt Vestergaard Louw, Center for Ungdomsforskning Diplomuddannelsen i erhvervspædagogik – aktuel status Diplom i erhvervspædagogik er den nye pædagogiske læreruddannelse for lærere på erhvervsskolerne. Der gøres status på de hidtidige erfaringer, og der sættes fokus på, hvordan diplomuddannelsen kan indgå som led i skolens kompetenceudvikling. Oplægget vil indeholde en professionshøjskole-, en underviser-, en skole- og en deltagervinkel. Afdelingsleder Susanne Gottlieb, NCE – Metropol Konsulent Dorrit Sørensen, NCE – Metropol Udviklingschef Per Buron, TEC
12.35-12.50	Nyt fra ministeriet og særlige udfordringer for erhvervsuddannelserne. Direktør Lars Mortensen, Ministeriet for Børn og Undervisning
12.50-13.00	Officiel afslutning på konference
13.00-13.45	Frokost

Praktiske informationer

Tilmelding til konferencen foregår elektronisk på

<http://fou.registrering.nu>

Husk venligst at oplyse EAN-nummer af hensyn til e-faktura.

Sidste tilmeldingsfrist er den 20. december 2011.

Priser:

- Deltagelse begge dage, inklusive middag og hotel:
4.350 kroner
- Deltagelse begge dage, inklusive middag, eksklusiv hotel:
3.525 kroner
- Deltagelse dag 1 inklusive middag:
2.375 kroner
- Deltagelse dag 1 eksklusiv middag:
1.995 kroner
- Deltagelse dag 2 inklusive frokost:
1.695 kroner

NCE sender faktura. Tilmelding er bindende. Eventuel afmelding skal ske skriftligt og senest den 3. januar 2012. Afmelding herefter medfører fuld betaling.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Lisbeth Magnussen,

NCE – Professionshøjskolen METROPOL

LIMG@phmetropol.dk

Direkte telefon: 72 48 70 21

Workshopper på 1. dag – den 6. februar kl. 11.10-12.25

Workshop 1: Skal elever tilpasses skolen eller omvendt?

Kan man tale om, at der findes stærke og svage elever? Eller handler det i højere grad om, hvordan de undervisningsrammer, vi tilbyder eleven, er til fordel for nogle og mindre hensigtsmæssige for andre?

Årsagen til unges frafald inden for ungdomsuddannelserne skal ikke udelukkende findes hos de unge som individer eller i deres sociale/kulturelle baggrund, mener børne- og familieforsker Per Schultz Jørgensen. Derimod skal blikket også rettes mod de rammer, som eleverne indgår i.

Dette er et skift fra et essentialistisk perspektiv på den unge som bærer af problemet til et mere kontekstafhængigt fokus. Inspireret af disse tanker har vi blandt andet set på, om undervisningsrammerne, det vil sige de rammer, som underviserne skaber gennem den pædagogiske tilrettelæggelse, kan have betydning for elevernes gennemførelse af uddannelsen.

Gennem et formelt, struktureret forløb har 11 underviserne på Social & SundhedsSkolen, Herning bidraget til vidensgenerering (identifikation af fastholdelsesfaktorer), systematisk afprøvning, udvikling og raffinering af undervisningsmetoder samt formidling.

Organisering af workshoppen:

Som deltager i workshoppen får du indsigt i en ny vinkel at anske frafaldsproblemet på og konkrete ideer til nye undervisningsformer. Vi vil drøfte, hvordan erfaringerne fra *Rummelig Skole* kan bidrage til en bedre udnyttelse af undervisernes innovative kræfter og skabe læring for elever, vi normalt ikke rammer ved traditionel undervisning.

Projektet er i sin afslutningsfase, hvor de indhøstede erfaringer analyseres og forsøges implementeret til resten af lærergruppen. Vi vil præsentere vores ideer med det formål at skabe dialog i workshoppen og få feedback på vores konkrete forslag.

Oplægsholdere:

Udviklingskonsulent Thuy Dung Le og to undervisere, der har været med i forandringsværkstedet på Social & SundhedsSkolen, Herning

Workshop 2: Eux – de første erfaringer

Eux er temaet i denne workshop, som indledes med en præsentation af de første erfaringer med eux-forløb. Herefter går en af de skoler, som har været med i forsøget, i dybden med, hvordan de konkret har arbejdet med eux.

Eux kombinerer erhvervsuddannelse og gymnasial uddannelse. Men hvordan får man det egentlig til at fungere? Hvilke kompetencer skal lærerne have? Og hvilke udfordringer står skoler, ledere, elever og mestre over for? I et FoU-projekt har NCE i løbet af 2011 dokumenteret resultaterne af de første eux-forløb inden for bygge- og anlægsområdet. Det er erfaringerne med disse forsøgsforløb – på Syddansk Erhvervsskole, Mercantec og Københavns Tekniske Skole – workshopdeltagerne hovedsageligt vil møde.

Det overordnede formål med eux er, at uddannelsen skal give en håndværksmæssig kompetence på faglært niveau samt en generel studiekompetence via en kombination af EUD og gymnasiale fag “i en hensigtsmæssig helhed”. Dette formål byder på en række nye udfordringer for erhvervsskolerne. På en lang række områder har skolerne skullet finde nye løsninger, og disse områder belyses tematisk i workshoppen. FoU-projektet bygger blandt andet på interviews med elever, lærere og ledere.

Skal jeres skole i gang med eux, er der inspiration at hente til egne forløb. Erfaringerne vil blive generaliseret, så de er relevante for flere brancher og skoler, som ønsker at oprette og udbyde en eux-uddannelse.

I workshoppen går vi også tæt på erfaringerne fra Københavns Tekniske Skole, som i august 2010 oprettede en eux-tømrerklasse med cirka 25 elever. I august 2011 oprettede skolen seks eux-klasser med i alt over 100 elever (murer/struktør, tømrer, snedker og industritekniker/værktøjsmager).

Præsentationen vil dreje sig om:

- hvordan skolen har markedsført det nye uddannelsesstilbud med så godt et resultat
- hvordan skolen har organiseret udviklingen af de relevante nye fagsammensætninger
- de foreløbige erfaringer med at skabe et eux-skolemiljø
- overvejelser og erfaringer med den interne organisation af udviklingsarbejde og drift
- erfaringer med praktikpladsøgning for denne målgruppe
- samarbejde med relevante faglige organisationer

Organisering af workshoppen:

Præsentationen vil bestå af korte oplæg til debat og erfaringsudveksling om ovenstående problemstillinger. Endvidere deltager elever fra skolens eux-klasser.

Oplægsholdere:

Jørgen Theibel Østergaard, NCE – Metropol

Inspektør Ole Rømer og elever fra Københavns Tekniske Skole

Workshop 3: Synliggørelse og professionalisering af praktikpladskonsulentens indsats

Det er praktikpladskonsulenten, der har den tætte kontakt til virksomhederne via opgaven med at hjælpe elever med at skaffe sig en praktikplads. Men der er kommet mange andre arbejdsopgaver til, og blandt andet fungerer praktikpladskonsulenten som en ekspert, som virksomhederne spørger til råds om alt fra tilskudsordninger til konfliktløsning. Workshoppen vil sætte fokus på det øgede kompetencebehov og på udviklingsmuligheder for denne medarbejdergruppe.

Praktikpladskonsulenter efterlyser synliggørelse af deres tiltagende større indsats og øgede opgaveportefølje. Samtidig ønsker praktikvirksomhederne et endnu tættere samarbejde, ikke mindst efter at eleven er blevet ansat. Til trods herfor eksisterer der p.t. ingen formel opkvalificeringsmulighed for praktikpladskonsulenter. Workshoppen vil lægge op til diskussion og erfaringsudveksling med afsæt i følgende spørgsmål:

- Hvilke opgaver indgår i praktikpladskonsulentens arbejde?
- Hvilke kompetencer er i spil?
- Hvilke opgaver kræver et særligt kompetenceløft for at blive løst professionelt?
- Hvordan kan dette kompetenceløft foregå?
- Hvis praktikpladskonsulenter skal fremme god oplæring i virksomhederne, hvilke kompetencer kræves så, og hvad kan i øvrigt understøtte denne rolle?

Organisering af workshoppen:

Projektet er i sin indledende fase, så input fra deltagerne er meget velkomne. Kort oplæg, diskussion og erfaringsudveksling.

Oplægsholdere:

Lektor Charlotte Bjerre, NCE – Metropol

Konsulent Jørgen Ole Larsen, NCE – Metropol

Workshop 4: Egu – sundhed og omsorg: praksissamarbejde på tværs af institutioner

”Egu – Sundhed og Omsorg” – samarbejde, styrende vejledning og fastholdelse som motor for en gruppe uddannelsestruede unges vej til praktikuddannelse med jobperspektiv. Projektet handler om at udvikle fælles pædagogiske platforme, rummelighed og praktikvejledning på tværs af pædagogiske og kulturelt forskellige institutioner og dagsordener.

”Egu – Sundhed og Omsorg” er et samarbejde mellem produktionsskolerne i Aarhus, Århus Social- og Sundhedsskole, Aarhus Kommunes Magistratsafdeling for Sundhed og Omsorg, DHI og EGU Århus.

Projektet skal over en treårig forsøgsperiode medvirke til at minimum 16 unge i egu’s målgruppe gennemfører et individuelt egu-forløb rettet mod job og videreuddannelse i sundhedssektoren, primært inden for pleje og omsorg. Projektet inkluderer uddannelse af 12 praktikvejledere/mentorer på fire ældrecentre i Aarhus.

Workshoppen vil præsentere det konkrete samarbejde – med udvikling af fælles målsætning, organisering, håndtering af organisatorisk og pædagogisk forskellighed, fastholdelsesindsatser, praktikvejllederuddannelse mv.

Workshoppen vil lægge op til en erfaringsudveksling og en debat om lokalt tilrettelagte, individuelt differentierede og praksisbundne uddannelsesforløb som middel til fastholdelse af ungegrupper, der i dag ikke kan fastholdes i ”traditionelt” strukturerede, holdbaserede og centraliserede uddannelsesinstitutioner. Hvis koordinerede individuelt tilrettelagte uddannelsesforløb er et svar for nogle ellers uddannelsesekskluderede unge, hvad er da barriererne for os professionelle? For de unge? For praktikvirksomhederne? For institutionerne?

Organisering af workshoppen:

Kort præsenterende oplæg fra oplægsholder – med zoom på dilemmaer og nærmeste udviklingszoner (inklusive en kort præsentation af egu som erhvervsuddannelse og ”EUD-forskole”). Debat i form af tematiseret idé- og erfaringsudveksling. Et tema vil være muligheder og barrierer i udviklingen af uddannelsessamarbejder mellem produktionsskoler, egu, EUD og virksomheder – hvordan gør vi det bedre og i større omfang?

Oplægsholder:

Afdelingsleder Leif Ravn, EGU Aarhus

Workshop 5: Kan en ”glad væg” skabe meningsfyldte arbejdsopgaver til skolepraktikerelevanter?

I workshoppen vil vi vise eksempler på, hvordan fem skoler via deres skolepraktik-malerlæringer har arbejdet med projektet ”En glad væg”, og hvilke resultater det har skabt rundt omkring i institutioner i lokalområdet. Hvordan kan vi bruge disse erfaringer til at styrke læringsudbyttet og skolepraktikkens omdømme – også inden for andre skolepraktikområder? Der bliver også lejlighed til at få en aktuel status på ministeriets skolepraktikindsats om udvikling af kvaliteten af skolepraktik.

Der er løbende fokus på at skaffe både meningsfyldte og fagligt relevante arbejdsopgaver til skolepraktikereleverne, så vi kan sikre kvaliteten af deres uddannelse. Muligheden for at indfri dette behov varierer fra fag til fag. Projekt ”En glad væg” har forsøgt at tage udgangspunkt i, at vores malerlæringer ikke altid har haft tilstrækkeligt med malerfaglige udfordringer, samtidig med at de skulle opleve, at de udførte et meningsfyldt arbejde til gavn for andre mennesker.

Vi ved, at en hel række samfundsrelevante opgaver i dag ikke bliver udført fordi der ikke er den nødvendige økonomi til rådighed. Projektet ønsker at sammenkoble disse to forhold. Det er derfor rettet mod institutioner, hvor de mennesker, som opholder sig der, vil have en glad og positiv oplevelse ved at befinde sig i et rum eller område, hvor der er malet en væg eller en mur. Den glade væg skal bidrage til det gode humør og kan måske være med til at bortlede triste eller negative tanker/oplevelser.

De institutioner, som kan få malet vægge, skal være institutioner, som ikke selv har økonomi til at få udført en sådan opgave på ordinær vis. Det kan for eksempel være dag- og døgninstitutioner, plejehjem, Mødrehjælpens lokalafdelinger, hospicer, asylcentre, børneafdelinger mv. I workshoppen gør vi status på, hvor langt vi er nået med at indfri målet om 100 glade vægge på Sjælland, og hvilke erfaringer vi har fået undervejs.

Organisering af workshoppen:

Projektledere, instruktører og elever vil via oplæg og billedmateriale vise resultatet af deres arbejde. Faglige problemstillinger med at udvide og skabe nye ”markeder” for skolepraktikken bliver belyst og sat til debat. Projektets erfaringer sættes i spil over for andre skolepraktikområder, og deltagerne skal drøfte barrierer og muligheder for lignende tiltag inden for andre fag.

En repræsentant fra Ministeriet for Børn og Undervisning vil gøre status på ministeriets indsats for udvikling af kvaliteten i skolepraktikken.

Oplægsholdere:

Uddannelseschef Helle Pierri, EUC Nordvestsjælland

Praktikpladskonsulent Brian Larsen, Erhvervsskolen Nordsjælland

SKP-koordinator Carsten Holmbo Jensen, TEC

SKP-instruktør og -elever

En repræsentant fra Ministeriet for Børn og Undervisning

Workshop 6: På rejse med de nye medier

Smartphones, videoproduktion, vidensdeling gennem sociale medier har med den teknologiske udvikling givet nye muligheder for at udvikle elevers kompetencer i et internationalt perspektiv. Indsigten, at det ikke så meget handler om at rejse ud i verden, som det handler om at rejse inde i sindet, får en ny dimension i arbejdet med de nye medier.

I workshoppen giver pædagogisk konsulent Jan Christensen fra Niels Brock en række konkrete bud på, hvordan arbejdet med de nye medier kan fremme elevernes kompetenceudvikling. Eksemplerne stammer fra projektet ”Nye medier som redskab til internationalisering”, som en række undervisere på Niels Brocks ungdomsuddannelser (hhx og EUD) har arbejdet med. Projektet er blevet støttet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse (FUHU) og har haft som formål at udvikle ny viden om anvendelsen af nye teknologier i undervisningen som redskab til internationalisering af Niels Brocks ungdomsuddannelser.

Projektet har blandt andet resulteret i fem forskellige undervisningsforløb, der kan fungere som inspiration for lignende forløb i de kommende år. Fire ud af de fem forløb indeholdt en studietur med kortere eller længere ophold i et fremmed land, for eksempel ophold i Spanien, England og et to måneders ophold med undervisning i Australien, og i alle forløb blev der gjort brug af forskellige platforme til kommunikation og vidensdeling; desuden blev der i høj grad gjort brug af videoer som udtryksform.

Organisering af workshoppen:

Deltagerne i workshoppen får formidlet erfaringer fra projektet gennem oplæg og videointerviews med lærere og elever. Herefter involveres deltagerne gennem øvelser inspireret af Cooperative Learning og Delphi-metoden med henblik på at identificere, hvilke kompetencer der udvikles gennem arbejdet med nye medier som redskab til internationalisering af vores uddannelser.

Oplægsholdere:

Pædagogisk konsulent Jan Christensen, Niels Brock

Elever, Niels Brock

Workshop 7: Etniske minoritetsdrengene – valg og frafald

Hvordan motiverer og fastholder vi etniske minoritetsdrengene i erhvervsuddannelserne? Mange minoritetsdrengene får ikke en erhvervsuddannelse. Uddannelsesforsker Michael Svendsen Pedersen og ph.d. Signe Hvid Thingstrup fortæller om, hvordan vi bedst udfolder det fulde læringspotentiale hos etniske minoritetsdrengene – og lærere fra TietgenSkolen fortæller om deres nye praksis. Udviklings- og aktionsforskningsarbejdet er igangsat af Fastholdelseskaravanen og blandt andet økonomisk støttet af Den Europæiske Socialfond.

Fastholdelseskaravanens formål med projektet er at gennemføre et forskningstilknyttet aktionslæringsforløb, der i praksis afprøver anbefalingerne fra publikationen ”Drengene i gråzonen” for at finde ud af, hvad der skal til for at fastholde de etniske minoritetsdrengene i erhvervsuddannelse. Læringsforløbet handler både om at skabe bedre læringsmuligheder for eleverne og om at udvikle lærernes pædagogiske kompetencer, så drengene fastholdes i uddannelse. De pædagogikker og metoder, der udvikles og anvendes i forløbet, beskrives med henblik på videre udbredelse på erhvervsskoler.

Læringsforløbet på TietgenSkolen planlægges, gennemføres og evalueres som et pædagogisk eksperiment i et samarbejde mellem skolen og forskere fra RUC. Skolen afprøver anbefalingerne om 1) at fokusere på drengenes ressourcer og 2) at styrke det praksisnære i undervisningen. Lærere og forskere indgår i et ligeværdigt samarbejde om afprøvningen af anbefalingerne med henblik på i fællesskab at skabe ny viden om elevernes læreprocesser og lærernes pædagogiske udvikling – og dermed nogle konkrete redskaber og anvisninger til den daglige undervisning.

Tilsvarende udviklingsforløb vil blive iværksat på to tekniske skoler i foråret 2012, hvor der vil blive fokuseret på andre anbefalinger fra publikationen ”Drengene i gråzonen”.

Organisering af workshoppen:

Oplæg fra RUC om erfaringerne fra udviklingsarbejdet og opnåede resultater og oplæg fra TietgenSkolen om deres erfaringer fra udviklingsarbejdet og de konkrete resultater, som anvendes i undervisningen.

Dialog med deltagerne om udviklingsarbejdet og deres egne erfaringer fra praksis om, hvad der virker i dagligdagen.

Oplægsholdere:
Lektor Michael Svendsen Pedersen, RUC
Ph.d. Signe Hvid Thingstrup
Lærere fra TietgenSkolen

Workshop 8: Læringsmiljø og Pædagogisk analyse (LP) på erhvervsskolerne

LP-modellen fokuserer på rammerne rundt om undervisningen i stedet for at fokusere ensidigt på det enkelte individ. Når en elev forstyrrer og ikke deltager i læringen, kan det skyldes, at der er uklare spilleregler på holdet, og at undervisningen er for svær.

LP-modellen tager udgangspunkt i det, man ved karakteriserer den gode skole. Intentionen med projektet er at afprøve LP-modellen med sigte på at skabe øget opmærksomhed og bruge kræfterne på de faktorer, man kan ændre på. Det er dette projekts udgangspunkt, at disse resultater langt hen ad vejen også er gældende for erhvervsskoleelever.

Projektets formål er at udvikle viden om og kompetence i anvendelsen af LP-modellen, så

- lærerne kan arbejde systematisk med opretholdende faktorer som eksempelvis strukturer og relationer i undervisningen og dermed skabe bedre betingelser for elevernes læring og udvikling
- der kan ske en styrkelse af elevernes kompetencer og muligheder for at kunne gennemføre en kompetencegivende erhvervsuddannelse.

Modellen er en systemisk teori udformet af professor Thomas Nordahl. Norsk forskning viser, at elever på skoler, der bruger LP-modellen, har fået bedre relation til lærerne, oplever mindre uro i undervisningen og opnår bedre karakterer. Desuden er omfanget af mobning reduceret.

Afprøvning af LP-modellen er foretaget i en hel EUD-afdeling. Projektet afsluttes med udarbejdelse af et mindre idékatalog, som vil kunne inspirere lærere og ledere.

Organisering af workshoppen:

Metodikken bliver gennemgået ud fra en konkret case, som deltagerne skal arbejde med.

Oplægsholder:
Afdelingsleder Kim von Bülow, CPH WEST

Workshopper på 1. dag – den 6. februar kl. 13.35-14.50

Workshop 9: Merkantile grundforløbsprojekter – kompetencebeskrivelser og læringsmål

På Aalborg Handelsskole igangsatte vi i efteråret 2010 et arbejde med at beskrive vores læringsaktiviteter til den lokale undervisningsplan.

Vi begyndte med grundforløbsprojekterne, fordi vi her ofte oplevede vanskeligheder i eksamenssituationen; hvordan evaluerer vi elevens demonstration af tilegnelsen af kompetencemålene i eksamenssituationen?

Vi arbejdede med at udvikle en eksemplarisk skabelon til beskrivelse af grundforløbsprojekter, hvor relevante kompetencer er udvalgt og beskrevet i et elevvenligt sprog og med anvisninger på, hvordan kompetencerne kan opnås. Det eksemplariske projekt skulle tjene det formål, at mindre arbejdsgrupper kunne bruge metoden direkte i arbejdet med beskrivelsen af de konkrete grundforløbsprojekter.

Målet var, at den enkelte elev blev bekendt med målene, oplevede, at de hang sammen med projektarbejdet, og at det derfor blev mere gennemskueligt at demonstrere tilegnelsen af kompetencemålene under eksamen.

I workshoppen vil vi give eksempler fra udviklingsarbejdet og præsentere vores skabelon til beskrivelse af grundforløbsprojekterne. Vi vil give ideer til, hvordan beskrivelsesarbejdet og formuleringen af læringsmål kan gribes an, og give workshopdeltagerne mulighed for selv at omsætte kompetencemål til læringsmål (case).

Organisering af workshoppen:

Vi ønsker at lægge op til idé- og erfaringsudveksling på området. Kort oplæg med eksempler fra oplægsholderne:

- Præsentation af kompetencerne; de fælles og de særlige
- Udvælgelsen; hvordan er den foretaget? Hvor mange kompetencer minimum/maksimum
- Overvejelserne vedrørende profil, grundforløbsprojektets emne, trin i uddannelsen, taksonomi
- Handlingsanvisende eksempler på, hvordan de enkelte kompetencemål vil kunne opnås i praksis.

Herefter vil workshopdeltagerne selv arbejde med udvælgelse af kompetencemål og beskrivelse af kompetencemål og læringsmål (case).

Opsamling: Hvilke forhindringer opstår i arbejdet, og hvilke erfaringer har man fra andre skoler? Hvilken betydning har skolernes beskrivelser for evalueringerne? Gode ideer og erfaringer.

Oplægsholdere:

Ann Skytte, Dorte Dokkedahl og Frank Døssing, alle undervisere på Aalborg Handelsskole

Workshop 10: Helhedsorienteret undervisning. Fastholdelse af etniske minoritetsunge gennem fokus på det almenfaglige i det fagfaglige

Fastholdelseskarakavanen har taget initiativ til udviklingsarbejdet, hvor Rambøll er ansvarlig for udviklingen i samarbejde med fire erhvervsskoler. Projektet tager udgangspunkt i 1. udfordringer med det almenfaglige (dansk, matematik, naturfag), 2. elevers udsagn om, at "løsrevet" undervisning i dansk, matematik og naturfag ikke har nogen effekt for dem og 3. intentionen i bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser om, at det almenfaglige udfoldes i det fagfaglige. Udviklingsarbejdet er økonomisk støttet af blandt andet Den Europæiske Socialfond.

I workshoppen får deltagerne indblik i, hvilke muligheder og barrierer der er i en helhedsorienteret tilgang til det almenfaglige i det fagfaglige.

- Hvordan kan lederen facilitere, at medarbejderne på skolerne i højere grad kan tænke helhedsorienteret i forbindelse med undervisningsplanlægning og undervisningens gennemførelse?
- Hvordan kan lærerteamet arbejde med at folde kompetencemålene ud?
- Hvordan kan læreren omsætte resultatet af realkompetencevurderingen til læring for eleven, hvor de fagfaglige kompetencemål omsættes til konkrete undervisningsaktiviteter?
- Hvilke ressourcer skal inddrages, for at eleven fastholder motivationen?
- Hvilken betydning har den helhedsorienterede tænkning på etniske minoritetselvers fastholdelse?
- Hvordan kan det almenfaglige løftes gennem de fagfaglige kompetencemål?

Deltagerne får mulighed for at afprøve konkrete værktøjer fra projektet. Workshoppen afsluttes med fælles drøftelse af muligheder og potentialer i en helhedsorienteret tilgang til undervisningen.

Organisering af workshoppen:

Workshoppen indledes med kort briefing om baggrunden for udviklingsarbejdet og resultaterne. Herefter kan deltagerne besøge tre stationer, hvor der præsenteres og afprøves værktøjer fra forløbet i forhold til lederens, teamets og lærernes arbejde med det helhedsorienterede. Arbejdet i hver station afrundes med deltagerens udpegning af muligheder og barrierer i den helhedsorienterede tilgang til løft af elevens almenfaglige kompetencer gennem det fagfaglige. Workshoppen afsluttes med en fælles opsamling og drøftelse.

Oplægsholdere:

Organisations- og ledelseskonsulent Marianne Okholm, Rambøll Management

Lærere fra EUC Nordvestsjælland, Aarhus Tech, Århus Købmandsskole og Københavns Tekniske Skole

Konsulent Dorthe Kingo Thruelsen, Fastholdelseskaravanen

En elev fra en af de deltagende skoler

Workshop 11: Internationale, virksomhedsbaserede læringsforløb – hvorfor og hvordan?

Internationalisering af erhvervsuddannelserne er ikke nogen nem sag – økonomien er tvivlsom, EU-ansøgnings- og dokumentationsprocedurer virker overvældende, hvor finder man pålidelige og kvalificerede partnere? Indsatsen kræver tilsyneladende ildsjæle ud over det sædvanlige! Københavns Tekniske Skole har arbejdet med internationalisering i flere år og har et bud på hvorfor og hvordan...

Københavns Tekniske Skole har igennem de seneste fire til fem år opbygget et netværk af udenlandske samarbejdspartnere og sender cirka 260 erhvervsuddannelseselever i internationale, virksomhedsbaserede læringsforløb i 2011-2012. Samtidig forsøger skolen selv at opbygge et internationalt skolemiljø – blandt andet i form af et internationalt og engelsksproget bygge- og anlægsgrundforløb, der gør skolen i stand til at modtage og uddanne udenlandske elever. Præsentationen vil diskutere blandt andet følgende problemstillinger:

- Hvordan kommer skolerne i gang med international elevmobilitet?
- Hvordan sikres intern opbakning og vilje i organisationen til internationalisering?
- Hvad med økonomien – lønner det sig at lave internationalisering, eller er det en ren underskudsforretning?
- Hvordan forbereder og visiterer skolerne elever til internationale læringsforløb?

- Hvordan sikres en intern vidensdeling og et internt beredskab, så de enkelte skoleområder tør give sig i kast med opgaven med den fornødne kvalitet i implementeringen?
- Hvordan finder skolerne pålidelige, kvalitetsbevidste og varige internationale partnere?
- Hvordan gør skolerne sig selv attraktive som partnere for udenlandske erhvervsuddannelsesinstitutioner og herunder etablerer mulighed for at modtage udenlandske elever?

Organisering af workshoppen:

Præsentationen vil bestå af korte oplæg til debat og erfaringsudveksling om ovenstående problemstillinger.

Oplægsholder:

Produktudviklingschef Tøger Kynsgaard, Københavns Tekniske Skole

Workshop 12: Den naturvidenskabelige værktøjskasse

Projektet går ud på at skabe et bedre samarbejde med virksomheden om elevens arbejde med højere naturvidenskabelige niveauer i hovedforløbet.

Værktøjskassen er et værktøj til at påbygge højere niveauer i fysik og matematik gennem (selv)studium på værkstedet/arbejdspladsen. Eleverne trænes til selv at gennemføre naturvidenskabelige forsøg med B-C-niveauværktøjskasser som hjælpemiddel og efterfølgende kommunikere herom med læreren via de nyeste sociale teknologier, herunder for eksempel web 2.

I workshoppen vil der være et kort oplæg om projektets indhold med fokus på samspillet mellem skole, elev og virksomhed. Hvilke problemstillinger er der, når elever i hovedforløb fjernundervises og skal integrere for eksempel fysikøvelser i arbejdsdagen som elev i praktikvirksomheden?

Hvordan fungerer kontakten lærer-elev mest optimalt med de nye virtuelle muligheder?

Det primære i workshoppen vil være en præsentation af værktøjskassen, som vil give inspiration til at flytte fysik og matematik ud i værkstederne. Workshopdeltagerne får lejlighed til at afprøve værktøjskassen, og der vil blive rig lejlighed til dialog og til selv at udvikle nye øvelser, der kan bringe naturvidenskabelig læring i spil i hverdagen.

Organisering af workshoppen:

Kort oplæg og demonstration af forskellige emner, som man har arbejdet med i dette projekt. Der vises film og billeder.

Oplægsholdere:
Underviserne Klaus Bisgaard og Jan Moelgaard Andersen,
Mercantec
Elev, Mercantec

Workshop 13: Ambitiøse elever – hvordan får vi dem ind i erhvervsuddannelserne?

Hvordan tiltrækker vi de ambitiøse elever til erhvervsuddannelserne? Mercantec i Viborg tilbyder eliteforløb til elever, der har ambitioner om at læse videre efter endt erhvervsuddannelse. FoU-projektet har videreudviklet de oprindelige elitegrundforløb til at omfatte hovedforløbet for smede og industriteknikere.

Mercantec og Håndværksrådet vil gerne fortælle historien om, hvordan man kan udnytte bekendtgørelserne fuldt ud til at tilrettelægge uddannelser, som udfordrer de ambitiøse elever, som vi gerne vil have flere af i erhvervsuddannelserne. Vi vil kort beskrive udgangspunktet for projektet, og hvordan vi gennemførte det, ligesom vi vil vise, hvordan både grund- og hovedforløb ser ud efter evalueringen.

Men det er naturligvis nok så vigtigt at få at vide, hvad brugerne af eliteforløbene synes om det, vi har udviklet. Derfor møder workshopdeltagerne både en elev, som har gennemgået eliteforløbet, og en virksomhed, der har ansat eliteeleven. De vil fortælle om, hvordan eliteforløbet fungerer for dem, hvordan det adskiller sig fra de almindelige grundforløb – og hvorfor de har valgt at gå ind i et forløb, der er anderledes end det, de plejer at bruge.

Deltagerne kan bruge workshoppen til at finde ud af, hvordan eliteforløbene kan eksporteres fra Mercantec til andre erhvervsskoler – hvordan man kan tilrettelægge og gennemføre forløbene, og hvordan man kommer i dialog med både de unge, der skal vælge forløbene, og de virksomheder, som skal tilbyde praktikpladser.

På institutionssiden får workshopdeltagerne mulighed for at diskutere projektet med to repræsentanter fra Mercantec: Bodil Tangen var som grundfagsunderviser med fra projektets begyndelse til planlægning af de nye uddannelser, og Svend Jacobsen er afdelingsleder på MetalCraft og dermed ansvarlig for smede- og industriteknikeruddannelserne. På virksomhedssiden er der mulighed for at diskutere projektet med erhvervspolitisk konsulent i Håndværksrådet Heike Hoffmann og med eleven og virksomheden.

Organisering af workshoppen:

Vi vil ridse rammerne for projektet op – hvordan gjorde vi, og hvorfor gjorde vi det sådan? Vi vil fortælle om indholdet i de nye eliteforløb – fra kompetenceafklaringen til H3. Eleverne og virk-

somheden vil berette om, hvordan de har oplevet forløbet, og hvorfor de har valgt det.

Efter gennemgangen udgør Mercantecs repræsentanter, eleverne og virksomheden et spørgepanel, hvor Håndværksrådets repræsentant er ordstyrer. Der er frit slag for workshopdeltagerne til at stille spørgsmål.

Oplægsholdere:

Konsulent Heike Hoffmann, Håndværksrådet

Underviser Bodil Tange og afdelingsleder Svend Jacobsen, Mercantec

Finn Brøndum, elevansvarlig på Grundfos

Mikkel Antonisen og Jens Haugaard, elever på Grundfos

Workshop 14: Hvad er indsatssteori? Kom og prøv!

Hvad er indsatssteori? Og hvordan arbejder man med indsatssteori? Få en introduktion til metoden, og prøv selv at opstille en indsatssteori for en indsats på din egen skole.

Indsatssteori er en metode til at sætte fokus på sammenhængen mellem en indsats og de mål, som den forventes at føre til. Ofte er disse sammenhænge implicite, og i arbejdet med indsatssteori gøres de eksplicite og visuelle. Indsatssteori er en metode, der kan give overblik over, hvordan en indsats forventes at virke, og være med til at fokusere en indsats både i opstarten og igennem et projekt. Endvidere kan den danne grundlag for en mere meningsfuld evaluering af indsatsen. Indsatssteori kan med fordel anvendes i forbindelse med skolens handlingsplan for øget gennemførelse og de indsatser, som indgår deri.

I workshoppen vil EVA introducere til indsatssteori, og herefter vil deltagerne selv få mulighed for at arbejde med metoden. Alle deltagere vil modtage et eksemplar af EVAs håndbog om indsatssteori.

Workshoppen tager afsæt i Danmarks Evalueringsinstituts håndbog ["Fod på frafaldet med indsatssteori"](#) (2010) og erfaringerne fra et forløb med workshopper for erhvervsskoler om indsatssteori, som er gennemført i efteråret 2011. Begge projekter er gennemført med støtte fra Ministeriet for Børn og Undervisning.

OBS! Deltagerne opfordres til at deltage to fra samme skole, som kan arbejde sammen i workshoppen, og overveje en indsats for eksempel fra skolens handlingsplan for øget gennemførelse, som de vil arbejde med.

Organisering af workshoppen:

Workshopdeltagerne skal selv arbejde med metoden. EVA vil introducere til metoden og derefter støtte deltagerne igennem deres arbejde. Herudover vil EVA afslutningsvis samle op på erfaringerne fra forløbet og overvejelser om anvendeligheden af metoden.

Oplægsholder:

Specialkonsulent Sanya Gertsen Pedersen, EVA

Workshop 15: Individuelt tilrettelagte erhvervsuddannelser

Hvorfor nøjes med en standardelev, som kun delvist passer ind i en virksomhed, når du kan uddanne en elev, der er skræddersyet. Hvordan kan skolerne hurtigt følge virksomhedernes ændrede kompetencebehov, brancheglidning m.m.? Hvordan gør man – en praktisk workshop med oplæg til det direkte samarbejde med virksomheder.

Dette projekt handler om samarbejde mellem skole og virksomheder i forbindelse med udvikling af nye erhvervsuddannelser. Projektet giver mulighed for at udvikle og tilrettelægge uddannelser, der er tilpasset den enkelte virksomhed. Såfremt § 15 stk. 3, i erhvervsuddannelsesloven er overholdt, sætter kun fantasien grænser for, hvad der kan sammensættes.

Udviklingsarbejdet blev støttet af Region Hovedstaden, og den endelige evaluering af projektet foreligger ultimo 2011. CPH WEST har som skole været med til at udarbejde syv nye uddannelser og medvirket til at uddanne mere end 146 elever til nye jobområder.

Når du deltager i denne workshop, vil du få mulighed for at prøve at sammensætte en individuelt tilrettelagt erhvervsuddannelse (IEUD) og det vil blive diskuteret, hvordan den IEUD, du har tilrettelagt, vil kunne bruges i virksomheder fremover. Du vil kunne bruge denne lille øvelse til at begynde arbejdet med udvikling af IEUD, når du kommer tilbage til dit job.

Organisering af workshoppen:

Hvert bord får alle udleveret to til tre uddannelsesbeskrivelser og skal sammensætte en brugbar uddannelse til en arbejdsplads med udgangspunkt i beskrivelserne. Der vil ligge en kopi af vores skabelon på bordet, og deltagerne kommer til at arbejde med dele af skabelonen. Deltagerne opdeles og skal i workshoppen arbejde som repræsentanter for enten skole eller virksomhed og bidrage ud fra det synspunkt. De anvendte eksempler vil delvist tage udgangspunkt i elevens arbejdsområde.

Det kommer til at tage cirka 30 minutter at lave dette, hvorefter der bruges cirka 15 minutter på tilbagemelding.
Der vil være mulighed for at stille spørgsmål til eleverne og deres oplevelser.
Præsentationen vil ikke fokusere på reglerne, men på hvordan man konkret arbejder med udvikling.

Oplægsholdere:

*Uddannelseschef Michael Jensen og projektkoordinator Kaspar Liebst Bundgaard, CPH WEST
Elevrepræsentant fra en IEUD*

Workshop 16: Skolepraktik – udfordringer og god praksis

Hvad er god praksis i skolepraktik, og hvordan udvikler man den? Med konkrete eksempler fra forskellige uddannelser belyser projektet de udfordringer og muligheder, som skolepraktikken rummer for instruktører og skoler.

I workshoppen vises der korte film med eksempler fra skolepraktikken fra forskellige skoler og uddannelser, og der sættes fokus på en række centrale spørgsmål:

- Hvilke krav kan man stille til en god elevopgave i skolepraktikken?
- Hvordan håndterer man EMMA-kriterierne i praksis?
- Hvordan anvende virksomhedsforlagt undervisning?
- Hvad er kravene til en god instruktør?
- Hvordan samarbejder instruktører og skole med det lokale uddannelsesudvalg?
- Hvordan udformer man et godt miljø i skolepraktikken?

Projektet retter sig mod skolepraktikinstruktører, lærere, censorer og uddannelsesledere, der arbejder med skolepraktikken. Udviklingsarbejdet med filmdokumentationen lægger op til dialog og udvikling på skolerne om god praksis i skolepraktikken.

Organisering af workshoppen:

Deltagerne vil i workshoppen blive udfordret til diskussion gennem filmeksempler og spørgsmål fra projektet. Spørgsmål og diskussion vil være rettet mod, hvordan skolepraktikken kan udvikles.

Oplægsholder:

Stig Guldborg, lektor, NCE – Metropol

Workshopper på 2. dag – den 7. februar kl. 10.00-11.15

Workshop 17: Hvordan styrkes sammenhængen mellem praktiklæring og skolelæring?

Denne workshop sætter fokus på, hvordan Kold College bruger partnerskab som metode til at styrke sammenhængen mellem praktiklæring og skolelæring. Projektet har til formål at gøre kompetencemål synlige og operationelle og derved skabe bedre transfer og mere erfaringsbaseret læring mellem skoleophold og praktikophold. Endelig vil det konkrete projekt blive perspektiveret i forhold til andre initiativer rettet imod at styrke kvaliteten i den praktiske oplæring.

Projektets overordnede formål er at skabe grobund for dialog om elevens uddannelse på skolen og i virksomheden. Vi ønsker at skabe en ligeværdig samtale mellem skole, virksomhed og elev, hvor referencerammen er den samme. Et ønske om at anskueliggøre uddannelsens kompetencemål for elev og praktiksted, at udvikle et redskab, som kan være omdrejningspunkt for et mere formaliseret samarbejde om de kompetencemål, som er knyttet til elevens ophold på praktiksted. Dette værktøj er blevet til en plakat, som kan ophænges i virksomhedens personalestue med det formål til at gøre kompetencemålene synlige og operationelle. De skal være en naturlig og integreret del af elevens ophold i praktikvirksomheden.

Som supplement til plakaten er der udviklet en mappe med informationer og opgaver til eleven, som kan bruges af eleven og virksomheden.

Formålet med projektet er:

- at skabe et ”fælles sprog”, som kan skabe kontinuitet mellem skole og praktik
- at skabe en logisk progression mellem kompetencemål på skoleophold og praktikophold
- at skabe mulighed for en gensidig anvendelse af de erfaringer, eleverne gør sig på såvel skoleophold som praktikophold. Den erfaringsbaserede læring skal gå begge veje. Ofte er det praktikvirksomheden, som inddrages i skoleophold. Det omvendte bør også formaliseres og gøres mere operationelt
- at øge elevernes ejerskab til de kompetencemål, som gælder for såvel skoleophold som praktikophold.

Organisering af workshoppen:

Jørgen Ole Larsen og Charlotte Bjerre, NCE, vil som en introduktion til projektet give en kort perspektivering vedrørende ak-

tuelle problemstillinger og initiativer i forhold til at fremme praktikopplæring i virksomheden.

Præsentation og gennemgang af FoU-projektets formål, og hvilke overvejelser der er gjort før, under og efter arbejdet. Fremlæggelse af udarbejdet materiale.

Jørgen Ole Larsen og Charlotte Bjerre, NCE, vil desuden fungere som facilitatorer i workshoppen.

Oplægsholdere:

Faglærer Jesper Michael Hansen, uddannelsesleder Søren Lohmann Kold
College og Charlotte Bjerre og Jørgen Ole Larsen NCE – Metropol

Workshop 18: Hvordan fremmes praksisnær innovation hos elever?

Hvordan fremmes praksisnær innovation hos eleverne i det merkantile grundforløb? I særlige innovationsklasser får eleverne indblik i de faser, som en "opfinder" må gennemløbe fra behovserkendelse, indsamling af viden, idé-design, originalitet og produktudvikling frem til 1. prototype til testning på et givet marked.

CPH WEST har etableret en ny grundforløbspakke, hvor både en 1.-års- og en 2.-års-klasse i det merkantile grundforløb har kunnet deltage under temaet Event & Innovation. Grundtanken bag grundforløbspakken er, at undervisningen organiseres som tværfaglige læringsaktiviteter, hvor både grund- og profilmfag bindes sammen i det omfang, det er muligt. Disse læringsaktiviteter tager udgangspunkt i eventmaking, innovation og iværksætteri samt deltagelse i Young Enterprise, Company Programme. Hensigten er at gøre undervisningen meget mere elevvenlig, motiverende og ikke mindst praksisnær. CPH WEST udbyder selv hovedforløbet for eventkoordinatorer, og vi tror på, at denne grundforløbspakke kan stimulere rekrutteringen til hovedforløbet.

I skrivende stund har vi fået etableret en innovationsklasse på både 1. og 2. år. Begge klasser har deltaget i et fælles introduktionsforløb, hvor de er blevet præsenteret for forskellige idégenereringsværktøjer fra både lærere og eksterne folk, som selv har prøvet at deltage i Young Enterprise, Company Programme, og som har egne virksomheder i dag. Efterfølgende er der blevet udviklet en tværfaglig undervisningsplan for innovationsklasserne med blandt andet besøg hos Teknologisk Institut. Eleverne har været på CAMP på Stevns, hvor de har præsenteret deres foreløbige idé for de eksterne foredragsholdere, som deltog i introduktionsforløbet. Desuden har eleverne arbejdet med et innovationsprojekt, som de har præsenteret over for deres lærere. Eleverne skal gøre deres idé salgsklar, så de kan deltage i Young Enterprise, Compa-

ny Programme's konkurrencer i foråret 2012, hvor eleverne vil blive bedømt af folk fra erhvervslivet i alt, hvad de har lært.

Alt i alt er formålet med den tværfaglige og helhedsorienterede undervisning, hvor både grundfag og profolfag understøtter innovationsdelen, at gøre undervisningen meget mere praksisnær, så eleverne får en større forståelse for teoriindlæringen. Eleverne kan bruge alt det, de lærer, i forhold til deres egen idé/virksomhed.

I CPH WEST's merkantile grundforløb har vi særligt gode erfaringer med denne undervisningsform, som gør, at vi er gode til at fastholde eleverne, som har valgt denne linje, da de oplever undervisningen som levende, sjov og ikke mindst lærerig.

Organisering af workshoppen:

Workshopdeltagerne, som meget gerne må bestå af både elever og lærere, tænkes involveret i:

- idégenereringsøvelser (Associationsøvelser) i grupper a cirka fire personer
- brainstorming på egne ideer (eventuelt gennem kendte problemstillinger i hverdagen).

Oplægsholder:

Mogens Nielsen, CPH WEST

Workshop 19: Naviger i verden – internationale aktiviteter i grundforløbet

Hvordan giver vi grundforløbs eleverne internationale kompetencer, som giver dem lyst til at rejse ud eller forberede sig til at begå sig på en multikulturel arbejdsplads? Hvordan får vi lærernes spidskompetencer i spil?

Workshoppen har fokus på, hvordan erhvervsskolerne forholder sig aktivt til den internationale dimension i undervisningen og på det strategiske plan.

Vi tager udgangspunkt i projektet "Naviger i Verden", hvor vi udvikler og afprøver et internationalt forløb for grundforløbs elever. Forløbet består af en skole- og en praksisdel, mere præcist 10 særlige moduler på tværs af indgangene på TEC og et treugers kombineret skole- og praktikophold i Europa.

I workshoppen sætter vi fokus på kompetencer og læringsmål.

Organisering af workshoppen:

Deltagerne i workshoppen forventes at deltage aktivt i forhold til at afdække:

- Internationale kompetencer: Hvilke kompetencer skal eleverne opnå gennem det tværfaglige modul for at få et succesfuldt ophold i udlandet eller på den kommende multikulturelle arbejdsplads? Hvilke kompetencer skal lærere og vejledere besidde for at kunne varetage vejledning og undervisning i forhold til internationale aktiviteter? Hvad er fordele/ulemper/udfordringer ved at lade eleverne mødes på tværs – og når lærerne underviser på tværs af uddannelsesretninger?
- Det tværorganisatoriske og strategiske niveau: Hvordan kan vi som uddannelsesorganisation arbejde med tværorganisatoriske projekter? Hvordan kan vi styrke strategiske beslutninger gennem tværgående projektarbejde?

Oplægsholdere:

Vejleder Hanne Jepsen og international koordinator Vibeke Nørgaard samt en elev, TEC

Workshop 20: Den afsluttende prøve i grundforløbet – udfordringer og god praksis

Med afsæt i EVAs evaluering og NCE's projekt om grundforløbsprøven sætter workshoppen fokus på udfordringer og god praksis i forbindelse med tilrettelæggelse og gennemførelse af det afsluttende projekt og selve prøven. Hvilke styrker og hvilke udfordringer rummer det afsluttende projekt og prøven? Hvordan tilrettelægges den mundtlige prøve? Hvordan skabes sammenhæng mellem projekt og prøve? Og hvordan kan arbejdet med grundforløbsprøven videreudvikles? Det er nogle af de spørgsmål, der tages op i denne workshop.

Med udgangspunkt i eksempler fra forskellige skoler og uddannelser sættes der fokus på en række centrale spørgsmål:

- Hvad er god praksis i forhold til prøven?
- Hvilke kompetencemål indgår?
- Hvilken form for dokumentation fra projektet kan indgå i prøven?
- Hvordan giver man den rette karakter?
- Hvad kan man have for øje, når projekt og prøve skal kvalitetsudvikles?

Workshoppen henvender sig til lærere, uddannelsesledere og censorer, der arbejder med projekt og prøve i grundforløbet. EVAs evaluering og NCE's udviklingsprojekt er dokumenteret i en form, der lægger op til dialog og udvikling på skolerne om de forskellige aspekter af den afsluttende prøve.

Organisering af workshoppen:

Deltagerne vil undervejs i workshoppen blive udfordret til diskussion gennem dialogspørgsmål med baggrund i de to rapporter. Spørgsmålene vil involvere deltagernes egne erfaringer eller ideer med prøven og være rettet mod, hvordan arbejdet med projekt, prøve og bedømmelse kan udvikles.

Oplægsholdere:

Lektor Stig Guldborg, NCE – Metropol

Specialkonsulent Bo Søderberg, EVA

Workshop 21: Kreativ it – med fokus på elevinddragelse

Oplev, hvordan Mercantec udfolder it-strategien i praksis med fokus på underviserkompetencer, fastholdelse og differentiering, vidensdeling og elevinddragelse på organisatorisk niveau. Skolens Digiteam og en særlig it-uddannelse for underviserne danner base for projektets mål: mere it i undervisningen!

Workshoppen giver et indblik i, hvordan man på Mercantec organiserer samarbejdet mellem undervisere, it-konsulenter og – som det nyeste – elever. Skolens Digiteam består af undervisere fra alle skolens afdelinger og to interne it-konsulenter, der igennem en årrække har arbejdet målrettet med styrkelse af undervisernes it-kompetencer, både praktisk og didaktisk. Digiteamets opgave er at vidensdele og koordinere indsatsområder relateret til it i undervisningen, og de enkelte ”digiteamere” fungerer samtidig som frontløbere i de respektive uddannelsesafdelinger, hvor blandt andet skolens hjemmeside www.it-medier.dk bruges som værktøjskasse. Og som noget nyt inddrager Digiteam nu elever i både idéudviklings-, planlægnings- og undervisningsfasen. Eleverne har ofte en anden – og nogle gange mere åben – tilgang til de digitale medier, og i feltet mellem elevens mediedigitale kultur, underviserens faglighed og it-konsulentens sparring, ligger der et stort og hidtil uudnyttet potentiale.

Projektet *Kreativ it* har fokus på denne inddragelse af eleverne, og målet er, at der udvikles og tilrettelægges læringsprocesser, der udnytter elevernes forskelligartede kompetencer og deres mediedigitale tilgange til for eksempel:

- anvendelse af mobile, sociale og andre tidsrelevante medier (for eksempel iPod’er, mobiltelefoner mv.)
- udvikling af elektroniske læringsmaterialer og systemer (for eksempel skoleradio, læringsspil mv.)
- udnyttelse af Web 2.0 medier (Sharing, Cooperating & Interacting)
- læringsstile, differentiering og understøttelse af læse- og skrivesvage elever.

Organisering af workshoppen:

Der vises videosekvenser og konkrete eksempler fra arbejdet i Digiteam, og der vil efterfølgende kunne stilles spørgsmål til oplægsholderne.

Oplægsholdere:

Områdeleder Steen Grønback og underviser Bjørg Elisabeth T. Andersen, Mercantec

Workshop 22: Fra undervisning til praksis i naturfag

Kan eleverne skabe transfer mellem skoleundervisningen i naturfag og deltagelsen i erhvervs praksis? Workshoppen tager udgangspunkt i resultaterne fra FoU-projektet "Udvikling af en anvendelsesorienteret og praksisnær naturfaglig undervisning i erhvervsuddannelser – med udgangspunkt i landbrugsuddannelsen og social- og sundhedsuddannelsen".

Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet og NCE har samarbejdet i forbindelse med FoU-projektet, der sigtede mod at udvikle en naturfagsdidaktik med fokus på praksisnærhed, anvendelsesorientering og elevaktivering i landbrugs- og social- og sundhedsuddannelserne. På konferencen præsenteres resultaterne af forskningsdelen i projektet, som ud fra en sociokulturel vinkel har diskuteret forskellige forståelser af transfer i konkrete undervisningsbeskrivelser. Det gængse transferbegreb overskrides, og forståelsen af problemer og muligheder i vidensoverførsel udvides. Oplægget suppleres med elevers forståelse af naturfags rolle i deres uddannelse og erhverv.

Organisering af workshoppen:

Oplæg og fælles drøftelse blandt deltagerne.

Oplægsholdere:

Lektor Peer Daubjerg, Aalborg Universitet/VIA

Lektor Karin Løvenskjold Svejgaard, NCE – Metropol

Workshop 23: Udvikling og kvalificering af merkantile praktikforløb

Vores udgangspunkt var at få udviklet merkantile elevernes praktikophold, så disse forløb gav et større udbytte både for elever og virksomheder. Succeskriteriet var, at skolen fik elever tilbage, som havde fået et fagligt og personligt udbytte af praktikopholdet, ligesom virksomhederne også skulle have fået deres forventninger opfyldt. Det endelige mål var at motivere elevernes overgang

fra grund- til hovedforløb gennem en kvalificerende indsats om praktikken i grundforløbet.

Vi har forsøgt at udvikle forløb, som styrker merkantil-elevernes kompetencer og deres forventninger til deres praktikophold. Der har været gjort et stort arbejde for også at afstemme forventningerne mellem skolen og virksomhederne, hvad angår indhold og mål for praktikforløbene.

- Skolen har udviklet og afprøvet konkrete forløb som indledning til kortere praktikforløb i lokale virksomheder. Her er elevernes forventninger blevet afstemt over for forløbenes mål, indhold og gennemførelse.
- Der er udviklet og gennemført konkrete forløb i virksomheder, hvor mål, indhold og gennemførelse har været tilrettelagt med lokale virksomheder.
- Der er udviklet og gennemført evalueringer af nævnte forløb.

Målgrupperne har været elever i det merkantile grundforløb, lokale virksomheder og skolen.

Til fælles vidensdeling blev der oprettet en elektronisk styringsmappe på LMS. Via denne platform har det været muligt for deltagerne i projektet at vidensdele, uploade og viderebearbejde udviklede materialer.

Undersøgelser blandt elever og deltagende virksomheder har vist, at med anvendelse af en udarbejdet matrice blev der etableret markant bedre praktikforløb i grundforløbet.

Organisering af workshoppen:

Workshoppen vil lægge op til diskussion om:

- hvordan vi sikrer, at merkantil-eleverne får et udbytterigt praktikforløb
- hvordan vi forventningsafstemmer praktikforløbene mellem elev, virksomhed og skole
- hvordan vi fortsat kan udvikle og kvalificere elevernes praktikforløb.

Oplægsholdere:

Handelslærer Torsten Rene Olesen, Aalborg Handelsskole

Projektkoordinator Maj-Britt Korsgaard Ipsen, Århus Købmandsskole

Workshop 24: Hoved og krop i undervisningen. Erfaringer med indsatser inden for livsstil og undervisningsudvikling

Idræt på skemaet og fysiske breaks i undervisningen giver et bedre undervisningsmiljø for vores unge i erhvervsuddannelserne. Og når fagfagligheden blandes med den fysiske aktivitet, står vores undervisning endnu stærkere.

Workshoppen indledes med et kort overblik over forskellige typer indsatser for motion og sundhed. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har foretaget en undersøgelse af handlingsplansindsatser blandt andet inden for temaet motion og sundhed, og i workshoppen vil EVA præsentere centrale resultater og erfaringer fra de deltagende skoler. Hvilke forskellige modeller er der for arbejdet med temaet motion og sundhed, hvilke erfaringer og gode råd er der?

Efter det korte overblik vil workshoppen give et konkret eksempel fra Teknisk Skole Silkeborg om at arbejde med motion og sundhed.

Teknisk Skole Silkeborg ønsker at fortælle den gode historie om, hvordan man praktisk kan integrere det faglige stof med fysiske aktiviteter. Filmsekvenser fra forskellige brancheskoler viser, hvordan undervisningssituationen kan omsættes til konkurrence og samarbejde, så der samtidig er et fagligt udbytte. Med udgangspunkt i nogle simple skabeloner for fysisk aktivitet vil deltagerne i workshoppen kunne afprøve kombinationen af hoved og krop i undervisningen.

Desuden vil vi inddrage konklusioner og anbefalinger om sundhedsarbejde på erhvervsskoler fra [Videncenter for Kost, Motion og Sundhed \(KOSMOS\)](#) og fra Ministeriet for Børn og Undervisnings kvalitetspatrulje.

Organisering af workshoppen:

Deltagerne præsenteres for centrale undersøgelser og resultater. Der bliver vist udvalgte videosekvenser, og deltagerne inddrages praktisk i leg og faglighed, hvorefter der lægges op til en dialog om resultaterne i forhold til om deltagerne kan se sig selv i dem, og gerne perspektivere dem med egne erfaringer.

Oplægsholdere:

Specialkonsulent Tine Holm, EVA

Underviser Marcus Laycock, Teknisk Skole Silkeborg

Workshop 25: Hvordan kan de stærkeste elever udfordres? Tre forskellige bud

En "øde" ø var de fysiske rammer, da 18 erhvervsuddannelseselever udfordrede sig selv og hinanden på en Innovations Summer Camp i juni 2011. Tværfagligt teamarbejde og et stærkt konkurrenceelement var den røde tråd gennem campen, som fik eleverne til at afsøge faglige og personlige grænser.

I workshoppen præsenteres tre vidt forskellige måder at skabe udfordringer for de stærkeste elever.

Vi præsenterer:

- SDE og TEC vil præsentere brobygningsforløb, som tager udgangspunkt i den globale udfordring: miljø og energiressourcer. Forløbene er udviklet på tværs af el og vvs og skal vise attraktive karrieremuligheder for ressourcerstærke elever. Grøn energi og ny teknologi er gennemgående tema. Workshoppen vil komme med bud på grønne grundforløb.
- Summercamp ØST. Tanken med TEC Summer Camp var at udfordre fagligt stærke og motiverede elever fra forskellige retninger inden for erhvervsuddannelserne til at arbejde på højt niveau med deres faglighed både kreativt, innovativt og entreprenant. Teamarbejde og et stærkt konkurrenceelement var den røde tråd. Seks erhvervsvirksomheder bidrog med sparring og bedømmelse af de unges ideer og innovative løsninger.
- Summercamp VEST. Ideen bag summercamp VEST var at udfordre de stærkeste elever på et tværfagligt grundlag. Campen tog udgangspunkt i teorien bag "Den kreative Platform", hvorfor hovedvægten var lagt på at arbejde med det kreative element – hvor kommer den gode idé fra, og hvordan kan man bevidst arbejde med at få gode ideer? Hvilke værktøjer findes der?

De to camps blev afholdt i sommeren 2011. De gode resultater har betydet, at både TEC og Mercantec/Herningsholm fremover vil tilbyde SummerCamps til deres erhvervsuddannelseselever.

Med fokus på, hvordan vi motiverer og udfordrer stærke elever, vil vi i workshoppen formidle vores overvejelser og resultater, og vi vil

- vise et billede af mulighederne i vores uddannelser; eleverne skal motiveres inden deres uddannelsesvalg, så allerede i brobygning skal vi præsentere de attraktive karrieremuligheder inden for vores områder
- arbejde med at inddrage erhvervsvirksomheder i uddannelsen af eleverne
- arbejde med konkurrenceelementet som motivationsfaktor

- arbejde med anderledes faktorer – for eksempel værdien af at skabe et ”bedømmelsesfrit rum” – lære at arbejde med horisontal og parallel tænkning.

Vi vil kort introducere de kreative modeller, som indgik i planlægning og gennemførelse af de to SummerCamps.

Organisering af workshoppen:

Workshoppen lægger op til deltagernes refleksion over egne muligheder for at udvikle brobygnings- og grundforløb med afsæt i eleveres drømme om at løfte globale og samfundsvigtige opgaver. Man skal også reflektere over oplæggene via konkret anvendelse af udvalgte metoder og værktøjer anvendt på de to SummerCamps, som for eksempel silent brainstorm med sidemanden og afprøvning af energizers.

Elevrepræsentanter fra SummerCampen vil desuden give eksempler på deres oplevelser og udbytte af de forskellige innovative forløb.

Oplægsholdere:

Udviklingskonsulent Jette Egeskov Nossell, TEC

Inspektør Holger Sørensen, TEC

Uddannelseschef John Hansen, House of Technology, Mercantec

Projektleder Kristian Hjørnholm, Herningsholm Erhvervsskole

Elever
